

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

TALERZ

il. Art Group

TALERZ to 'naczynie stołowe mające okrągły kształt, wgłębione w środku lub płaskie, przeznaczone do podawania i jedzenia różnych potraw' – czytamy w słowniku [USJP]. Czy TALERZ musi być okrągły, żeby był TALERZEM? Oczywiście, że nie, chociaż okrągły kształt jest jedną z tych cech, które najsilniej się z TALERZEM kojarzą. To właśnie z powodu tych okrągłości LATAJĄCYM TALERZEM nazywamy UFO, a TALERZAMI – wszelkie okrągłe i płaskie przedmioty, takie jak płyty winylowe, tarcze do pił, okrągłe ostrza czy anteny satelitarne. Jednak historia słowa ukazuje, że krągłość nie zawsze była cechą dystynktywną TALERZA, nie zawsze również TALERZ był naczyniem stołowym. W polszczyźnie wyraz TALERZ jest notowany od XV w. Dawniej miał szersze znaczenie: 'płaska misa drewniana lub metalowa'. Słowo to zapożyczyliśmy ze średniowiecznej niemczyzny: trójpostaciowe staroniemieckie teller / teler / telier to z kolei przekształcone dawne włoskie tagliere 'deska do krojenia mięsa' (od późnołacińskiego taliare 'kroić, rozkrawać'). Deska jak to deska – kształtem bywała raczej zbliżona do prostokąta niż do koła...